

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.207/2023/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Csáky Zsolt ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (tartózkodási hely: cím) felperesnek – a dr. Sz. Sz. kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.700/2022/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 26. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét annyiban pontosítja, hogy az állam terhén maradó illeték összege 36 000 (harminchatezer) forint, egyebekben nem érinti, míg fellebbezett részét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A szabadságvesztés büntetését 2007. óta töltő felperes 2017. és 2020. között tartózkodott az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben, ahol fogva tartására a szigorúbb rezsimszabályokat alkalmazták.

[2] A felperes 2017. december 18. és 2018. január 2. napjai között, valamint 2018. május 3-án fegyelmi büntetés alatt állt, amikor a szabad levegőn tartózkodása során anélkül bilincselték meg, hogy annak feltételei fennálltak volna. Egyes fogvatartottak emiatt gúnyolódtak a felperessel és kárörömeiket fejezték ki.

[3] Az alperes továbbá annak ellenére, hogy a felperes a gerinctáji fájdalmai miatt 2008. december 21. és 26. napjai között infúziós fájdalomcsillapító (Neodolpasse) kezelésre szorult, és az ehhez szükséges oldat is rendelkezésre állt, nem részesítette infúziós kezelésben a felperest, akinek ezért másféle fájdalomcsillapítót kellett igénybe vennie.

[4] A Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.332/2021/9. számú, a Kúria Pfv.III.21.546/2021/4. számú ítéletével hatályában fenntartott ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltósághoz való jogát azzal, hogy 2017. december 18. és 2018. január 2. napjai között, továbbá 2018. május 3-án szabad levegőn tartózkodás során nem távolította el a felperes bilincseit, továbbá az alperes megsértette a felperes

egészséghez való jogát azzal, hogy 2018. december 21-től december 26-ig nem részesítette infúziós fájdalomcsillapító (Neodolpasse) kezelésben (a továbbiakban: jogerős ítélet).

[5] A felperes keresetében kérte kötelezni az alperest 580 000 Ft sérelemdíj, és abból 340 000 Ft után 2018. május 3-tól, 240 000 Ft után 2018. december 27-től számított kamatai, valamint perköltsége megfizetésére, továbbá elégtétel adásaként a felperes által megfogalmazottak szerint magánlevélben fejezi ki sajnálkozását. Hivatkozása szerint e sérelemdíj és az általa kért elégtétel orvosolja megfelelően az alperes által okozott jogsértéseket.

[6] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, másodlagosan a sérelemdíj alacsonyabb mértékben történő megállapítását kérte. Hivatkozása szerint a felperes – szabályszerűen – más időszakban is viselt bilincset a szabad levegőn tartózkodása során, továbbá a perbeli jogsértés nem járt hátránnyal a felperesre nézve. A fájdalomcsillapítóval kapcsolatos késedelmek pedig a karácsonyi időszaknak tudhatóak be, viszont a felperes más fájdalomcsillapítót is használhatott volna.

[7] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 100 000 Ft sérelemdíjat, és annak – 50 000 Ft után 2018. május 3-i, 50 000 Ft után pedig 2018. december 27-i esedékességgel számított – kamatait, valamint 25 000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet. Megállapította, hogy 34 800 Ft eljárási illeték az állam terhén marad. Ítéletében külön ismertetve a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékokat kifejtette, hogy a jogerős ítélet alapján állapította meg a jogsértés megvalósulását, míg azt, hogy az alperes 2018. december 21-én rendelte meg az infúziót, amit a gyógyszerár december 28-án adott ki, azaz a felperes hivatkozásával szemben csak ekkor állt az alperes rendelkezésére, a jogerős ítélet alapjául szolgáló iratok (Nyíregyházi Törvényszék 12.P.21.523/2019. számú iratai – a továbbiakban: alapügy és annak iratai) között található egészségügyi dokumentáció alapján határozta meg. Azt pedig, hogy voltak fogvatartottak, akik megjegyzést tettek a felperesre a szabad levegőn történt bilincselése miatt, P. A. és F. Sz. A. tanúvallomásai alapján állapította meg, míg K. B. és Sz. Gy. tanúk vallomásait figyelmen kívül hagyta, mivel ők a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben az intézkedés jogszerűségét kívánták alátámasztani.

[8] Az ítélet ezt követő jogi indokolásában kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti elégtételadás célja az, hogy a jogsértő ismerje el a cselekmény jogsértő voltát, egyben juttassa kifejezésre megbánását, kövesse meg a sértettet. Ebből következik, hogy az elégtételadás olyan esetben alkalmazandó, amikor a jogsértés súlya, annak a sértettre gyakorolt hatása azt szükségessé teszi. Enélkül a személyiségvédelem nem tud kifejtetni megfelelő hatást. Márpedig a felperes esetében számos alkalommal indokoltan használtak bilincset, az infúzió kapcsán pedig nem állapítható meg súlyos mulasztás, ezért a jogsértés tényének megállapítása és a sérelemdíj alkalmazása elegendő.

[9] Ezt követően ismertetette a Ptk. sérelemdíjat szabályozó 2:52. §-ának (1), (2) és (3) bekezdéseit, amelyek értelmében a sérelemdíj a nem vagyoni sérelem egyszeri reparációját jelenti. Funkciója egyrészt az okozott hátrány kompenzációjaként az anyagi kárpótlás, másrészt ugyanakkor magánjogi büntetés a hasonló jogsértések megelőzése

érdekében. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékének meghatározásánál figyelembe vette, hogy az alperes nem minden esetben, hanem csak a felperes fegyelmi büntetése során alkalmazott bilincset a szabad levegőn tartózkodás során, amellyel kapcsolatban azonban nem nyert bizonyítást, hogy annak használata retorzió, bosszú volt a felperes valamely magatartása miatt. Az elsőfokú bíróságnak emellett hivatalos tudomása van arról, hogy a felperes állításával ellentétben amikor a felperes fegyelmi büntetés hatálya alatt sétált bilincsből az udvaron, az nem jelentett minden esetben személyiségi jogsértést. Az infúziós fájdalomcsillapítás körében azt vette figyelembe, hogy az alperes egyébként biztosított fájdalomcsillapítót a felperesnek, az pedig szintén nem nyert bizonyítást, hogy az alperes késlekedése szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartásból eredt volna; ellenkezőleg, azt követően, hogy kiadták az infúziót, azt haladéktalanul be is adták. A kamatról a Ptk. 6:48. §-ának (1) bekezdése, 6:532. §-a és 6:534. §-ának (1) bekezdése figyelembevételével rendelkezett.

[10] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (3) bekezdése alapján kötelezte az alperest perköltség fizetésére, amelynek mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint határozta meg. Az eljárási illeték a felperes költségmentessége, valamint az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-ának c) pontja alapján megillető illetékmentesség miatt marad az állam terhén.

[11] A felperes fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen, amelyben kérte az ítélet kereseti kérelemnek megfelelő megváltoztatását és az alperes perköltségben történő marasztalását. Az elégtétel adása körében azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság túlzottan szűken értelmezte a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének c) pontjában az elégtételadással összefüggésben szabályozottakat, amely nem említi, hogy csak akkor lenne alkalmazható, ha a jogsértés súlya, annak a sértettre gyakorolt hatása azt szükségessé teszi. A Ptk.-hoz fűzött kommentár szerint az elégtételadásban nyilvánul meg a személyiségvédelmi szankciók helyreigazítási és jóvátételi funkciója, mivel ettől remélhető, hogy mind a jogsértő, mind pedig a társadalmi környezet tudatvilágában a sérelem folytán bekövetkezett negatív változás pozitív irányban helyrebillenjen. Ettől függetlenül is a jogsértés súlya és annak a rá gyakorolt hatása alapján indokolt lett volna az elégtételadás, mivel a több napon is ekként történt sétáltatás nem a végrehajtás rendjét és a fogva tartás biztonságának fenntartását szolgálta, ellenben megalázottság érzetét keltette, hiszen más fogvatartottakat nem bilincseltek meg, neki pedig az alperesi intézetben sohasem volt erőszakos cselekmény miatt büntetése, így nem veszélyeztette az intézet rendjét, biztonságát. Éppen azok éltek vissza a helyzetükkel, akik a jog tiszteletben tartására esküdtek fel. Az infúzióval történt késlekedés is napokon át okozott fizikai fájdalmat, ami önmagában nem vagyoni sérelemként értékelhető, ugyanakkor megaláztatást is jelentett, hiszen panaszával nem foglalkoztak, azt nem kezelték, és csak jelentős késlekedéssel kaphatta meg az infúziót. E mulasztás is olyan személyek esetében áll fenn, akik a jog betartására, másrészt pedig a gyógyításra tettek esküt. E vonatkozásban a Győri Ítéltábla Pf.20.012/2016/5. számú ítéletét is idézte, amelyben hasonló jogsértés miatt a magánlevelet megfelelő, arányos formának találták az elégtételadásra, és amelynek az adott büntetésvégrehajtási intézet eleget is tett a fellebbezésbe beszerkesztett módon. A sérelemdíj mértékével kapcsolatban pedig azt sérelmezte, hogy a bilincselésnek nem volt kézzelfogható oka, teljeséggel önkényes volt, és amellyel kapcsolatban P. A. tanú is kifejtette, hogy annak hátterében csupán a megtorlás, a bosszú állt. Az elsőfokú ítélet indokolásában szerepel egy sejtető, de bővebben ki nem fejtett mondat az elsőfokú bíróság hivatalos tudomásáról azzal

összefüggésben, hogy fegyelmi büntetés hatálya alatt minden esetben bilincsben sétált, de az nem mindig jelentett személyiségi jogszértést, az elsőfokú bíróság azonban ezzel összefüggésben nem folytatott le bizonyítást, az nem volt a kereset tárgya sem, és nem is született ebben a kérdésben olyan döntés, amely azt eldöntötte volna. E vonatkozásban is visszautalt a Győri Ítéltábla már hivatkozott ítéletében foglaltakra, és a bilincs használatával összefüggésben idézte a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv tv.) 148. §-át, a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 54. §-ának (1) és (2), valamint 55. §-ának (1) bekezdéseit, továbbá a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 19. §-t. Mindezt a Debreceni Ítéltábla is kifejtette a jogerős ítéletben, amely szerint a perbeli esetben a bilincs alkalmazása nem a végrehajtás rendjének és a fogva tartás biztonságának fenntartását, hanem a felperes büntetését szolgálta, ekként sértette a felperes méltóságát. Az infúziós kezeléssel összefüggésben sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem a jogerős ítéletben rögzítetteknek és az immáron az alperes által is elismerteknek megfelelően állapította meg a tényállást, azonban az eltérést nem indokolta, különösen annak fényében nem, hogy a jogerős ítélet indokolása feloldotta a dátumok ellentmondásosságát. Az elsőfokú bíróság továbbá tendenciózusan a felelőséget a gyógyszerészre hárítva állapította meg a késlekedés okát, amelyhez képest egyrészt az alperes többnapos késésben volt a gyógyszer kiváltásával, másrészt az alperesnél rendelkezésre álló gyógyszerek heteken keresztül nem voltak hatásosak, még a morfin tartalmú Tramadol sem fejtett ki hatást, így az alperest súlyos gondatlanság terheli. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a sérelemdíj mértékére vonatkozó szabályozást, amikor annak mértékét azzal szállította le, hogy az alperes nem követett el minden adandó alkalommal emberi méltóságot sértő cselekményt, amelyet mintegy „érdemként” állított be. A már idézett jogszabályi rendelkezések szerint a fogvatartott támadásának, szökésének, engedély nélküli eltávozásának és önkárosításának a megakadályozására, továbbá bármely személyi jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülésének megtörése esetén van lehetőség a bilincs alkalmazására, amelyet az alperes nem igazolt, így az ítéltábla jogerős ítéletében kifejtettetek szerint a bilincs alkalmazása csak a felperes büntetését szolgálta, amelyet P. A. tanúvallomása is alátámasztott. Az ilyen bilincselési szokások pedig nemcsak a felperest érintették, hanem rendszerszintű jogszértésként van jelen, amelyet F.-Sz. A. tanúként történő meghallgatása is igazolt, hiszen bilincsben volt a meghallgatása során. Ezzel összefüggésben idézte az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2006-ban elfogadott és a büntetőszabályokról szóló R/2006/2. számú ajánlás 68.2. pontját is, amely szerint a kézbilincs sohasem alkalmazható büntetésként. Így a bilincselés alkalmazása súlyos jogszabálysértést mutat, amelynek a felperes volt a kárvallottja. Ugyanígy az infúzió elmulasztása is legalább súlyos gondatlanságot mutat. A BH2019.268. számú eseti döntésből idézte, hogy a sérelemdíj funkciója az anyagi kárpótlás mellett a magánjogi büntetés a hasonló súlyos jogszértések megelőzése érdekében, egyben a jogszértő eltántorítása az újabb jogszértéstől. A megítélt sérelemdíj pedig az alperes napi kiadási összegének 0,22%-át teszi ki, amelyhez képest a kereseti kérelemben megjelölt összeg annak 1,29%-a lenne.

[12] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását. Perköltségigénye nem volt.

[13] Az ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján, és azt megalapozatlannak találta.

[14] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítélet alperest 100 000 Ft és kamatai megfizetésére kötelező rendelkezését.

[15] Az elsőfokú bíróság lefolytatta a felek által felajánlott bizonyítást, a felperes azonban megalapozottan hivatkozott az infúziós kezelés körében megállapított tényállás megalapozatlanságára.

[16] Az elsőfokú bíróság ugyanis figyelmen kívül hagyta, hogy a jogerős ítélet rendelkező részében és indokolásában rögzítettek szerint 2018. december 21. és 26. napjai közé esett az az időszak, amikor az alperes a felperes egészséghez való személyiségi jogát megsértve nem részesítette őt infúziós kezelésben. Amellett, hogy az elsőfokú bíróság által ettől eltérően megállapított tényállás (az alperes 2018. december 21-én rendelte meg a készítményt egy gyógyszerháztól, amelyet csak december 28-án kapott meg), ez alapján pedig az érdemi döntés a Pp. 342. §-ának (1) bekezdésében foglaltak ellenére túlterjeszkedik a kereseti kérelmen és az ellenkérelmen, továbbá a kamat kezdő időpontjának 2018. december 27. napjában történő meghatározásával következetlen is, sérti a Pp. 360. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat. E szerint ugyanis a keresettel és az ellenkövetelés fennállta tekintetében érdemben elbírált beszámítással érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapról származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék.

[17] Ez pedig – figyelemmel a követelésrész érvényesítése esetén az anyagi jogerőhatás érvényesüléséről szóló 6/2022. Jogegységi határozat (Jpe.III.60.027/2022/15.) 2. pontjában foglaltakra is – azt jelenti a perbeli esetben, hogy mivel a jogerős ítélet annyiban elbírált a felperes keresetében érvényesített jog anyagi jogi feltételeit (amely döntését az ítéltábla az alapügy elsőfokú bíróság által figyelmen kívül hagyott okirati bizonyítékai alapján indokolt), hogy az alperes személyiségi jogot sértő mulasztása 2018. december 21. és 26. napjai közé esett, az elsőfokú bíróság e perben nem hozhatott ettől eltérő döntést. Az ítélt dolog tárgya ugyanis a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tényekkel és jogi okfejtésekkel, amely utóbb vitássá nem tehető, attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el (BH2002.235.). Az ítéltábla ezért a jogerős ítéletben foglaltaknak megfelelően módosította az infúziós kezeléssel kapcsolatban megállapított tényállást.

[18] Az elsőfokú bíróság egyebekben feltárta az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást és – a felülbírálati jogkör 370. §-ának (1) bekezdése szerinti korlátaira is figyelemmel – megalapozott döntésre jutott. Döntésének indokaival azonban az ítéltábla csak részben értett egyet, amelyet a fellebbezésben foglaltakra is tekintettel az alábbiak szerint korrigál.

[19] A fellebbezés annyiban megalapozottan sérelmezte az elégtétel adására irányuló kereset elutasítását, hogy az elsőfokú bíróság túlzott jelentőséget tulajdonított a jogsértés súlyának. A Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot. Az elsőfokú bíróság azonban maga is

olyan súlyúnak ítélte a jogsértést az „eset körülményeihez képest”, hogy sérelemdíjat is alkalmazott, amely mellett a jogsértés súlya az elégtételadás körében alapvetően annak módja („megfelelő elégtétel”) és annak nyilvánossága („megfelelő nyilvánosság”) körében bír jelentőséggel. Érdemét tekintve azonban az elsőfokú bíróság mégis megalapozottan utasította el a keresetet e vonatkozásban.

[20] Az ítéltábla ugyanis a fellebbezésben hivatkozottakkal szemben az alperes jogi személyiségére és – az érdemi döntés már hivatkozott korlátai között – a kért elégtételadás módjára is reflektáló bírói gyakorlatot tartja irányadónak. Ez alapján pedig egyrészt annak van jelentősége, hogy a bíróság – hozzájárulásának hiányában – nem kötelezheti az alperest a jogsértés elismerésére vagy sajnálkozás kifejezésére (bocsánatkérésre), hiszen sajnálkozásra vagy megbánásra mint szubjektív emberi érzés kifejezésére egyrészt senki sem kötelezhető, másrészt arra – annak természeténél fogva – jogi személy egyébként sem képes (pl. Kúria Pfv. 21.435/2013/8. számú ítélet, PJD2017. 9.). Ugyanez az álláspont jelenik meg a BH2022.240. számú döntésben is, amely az irányadó bírói gyakorlatnak megfelelően arra is utal, hogy az elégtételadás keretében a sérelmet szenvedett személy erkölcsi jóvátételt, általában olyan tartalmú nyilatkozat közzétételét követelheti, amely a jogsértés megtörténtét tudatosítja azzal a személyi körrel, amely előtt őt a sérelem érte. Mivel azonban a felperes a perbeli esetben a kettejük viszonylatában, azaz magánlevélben kérte az alperes sajnálkozását, a kért elégtétel egyébként sem tölti be e jóvátételi funkciót (amely elégtétel tartalma pedig a fentiek miatt kizárólag a jogerős ítélet rendelkező részének szükségtelen, az elégtétel jogintézményét kiüresítő ismételtesére korlátozódna).

[21] A fellebbezés ugyancsak részben megalapozottan, de az ügy érdemét nem érintve vitatta a sérelemdíj mértéke körében megállapítottakat is.

[22] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[23] Az ezzel összefüggésben a fellebbezésben előadottakat tekintve pedig a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperes bosszúból, retorzióként alkalmazott bilincset. A fellebbezésben hivatkozott P. A. tanú kifejezetten a véleményének adott hangot, amikor arról számolt be vallomásaiban, hogy ilyen esetekben megtorlásként használtak bilincset (23. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal), azaz nem a vallomásától egyedüli bizonyítékként várható tényekről [Pp. 294. §-ának (4) bekezdése] tett előadást. A teljesség kedvéért szükséges rögzíteni, hogy az ugyancsak a felperes által meghallgatni kért F. Sz. A. nem tudott beszámolni más fogvatartottak megbilincselésének okáról (18. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldalán pontosított vallomás), míg az alperesnél szolgálatot ellátó K. B. kifejezetten tagadta a bilincs szankciós jellegű alkalmazását (18. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal). Cáfolja a „bosszú” szubjektív színezetét továbbá, hogy a felperes a fellebbezésben is hivatkozott arra, hogy a bilincselési „szokások” nem csak őt érintették, hanem rendszerszintű jogsértésként jellemzik az alperes működését. Mindezek alapján pedig – összhangban a jogerős ítéletben rögzítettekkel is – az állapítható meg, hogy az alperes nem retorzióként, hanem szükségtelen elővigyázatossággént, a vonatkozó büntetésvégrehajtási normákat megsértve alkalmazta a bilincselést. Ez pedig a jogerős ítélet indokolásának [58]

bekezdésében foglaltakkal összhangban azt jelenti, hogy pusztán a fegyelmi büntetés miatt (azonban a fentiek szerinti többlettényállási elem, azaz külön retorzió nélkül) a szabad levegőn tartózkodás alatt alkalmazott bilincs nem a végrehajtás rendjének és a fogva tartás biztonságának fenntartását, hanem a felperes büntetését szolgálja (függetlenül az alperes magatartásának célzatától), ekként sérti a felperes méltóságát [Ptk. 2:42. §-ának (2) bekezdése].

[24] A felperes helytállóan sérelmezte ugyanakkor az elsőfokú ítélet egyéb bilincsből történt sértésével kapcsolatos kitételét. Egyrészt az elsőfokú bíróság a hivatalos tudomásaként az ítéletben tett erről említést, nem pedig tárgyaláson, a Pp. 264. §-ának (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, egyben az ellenbizonyításnak is teret adva. Amellett továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem jelölte meg a hivatalos tudomásának forrását sem, az ítéltábla előtt pedig csak az ismert a felperes egy másik, 2019. szeptember 25. és október 4. közötti fegyelmi büntetésével összefüggésben hasonló tárgyban a felek között folyamatban volt, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.529/2021/3. számú ítéletével zárult perből, hogy akkor a felperest nem bilincseltek meg a szabad levegőn tartózkodás során, a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy ennek nem is volt érdemi jelentősége. A Bv tv. 119. §-ában korlátozhatóként felsorolt elítélti jogokhoz képest ugyanis az alperes mint büntetés-végrehajtási intézet nem (sem) korlátozhatja/sértheti más, így fogvatartottként a felperes emberi méltóságát. Ennek megfelelően a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése is annak tulajdonít jelentőséget, hogy maga a jogsértés, nem pedig az egyébkénti jogkövető magatartás egyszeri vagy ismétlődő-e. Ez alapján kell értékelni – a kereset részét képező tényállítások keretei között – a perbeli esetben, hogy a felperes emberi méltóságot sértő bilincselésére a perbeli időszakban a szabad levegőn tartózkodás ideje alatt ismétlődően került sor 2017. december 18. és 2018. január 2. napjai között, majd 2018. május 3-án.

[25] Az infúziós kezelés körében pedig – a fent kifejtetteket szükségtelenül meg nem ismételve – a felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az alperest jelentős mértékű felróhatóság terheli azért, hogy a már az alperesi ellenkérelemben is elismertek szerint a karácsonyi időszakot megelőzően rendelkezésre álló infúziót késedelmesen adta be a felperesnek, aki ezért 6 napig nem jutott hozzá a fájdalmainak csökkentésére/megszüntetésére alkalmas gyógymódhoz.

[26] A sérelemdíj mértékére vonatkozó további felperesi hivatkozást illetően pedig egyrészt annak rögzítése szükséges, hogy bár az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint egyes fogvatartottak gúnyolódtak a felperesen, illetőleg kárörömeiket fejezték ki a megbilincselése miatt, így az átmeneti megaláztatást jelentett, az adott közegben nyilvánvalóan megszokottnak hat a felperes számára sem idegen bilincs használata ahhoz képest, mintha e sérelmet a büntetés-végrehajtás keretein kívül szenvedik el. Az infúzióval kapcsolatban pedig a jogsértés felperesre gyakorolt hatásaként annak van kiemelt jelentősége, hogy a felperes mindössze átmenetileg, néhány napon keresztül szenvedett el más fájdalomcsillapítóval hatékonyan nem orvosolható fájdalmakat. A felperes tévesen értelmezte azt is, hogy a sérelemdíj másodlagos, represszív funkciójának körében milyen jelentőséget kell tulajdonítani az alperes költségvetésének, mivel a sérelemdíj összegét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében írt szempontok alapján kell megállapítani, azaz a sérelemdíj mértékének nem a jogsértő vagyoni és jövedelmi helyzetéhez, hanem az eset körülményeihez kell igazodnia (Kúria Pfv. 20.458/2019/4. számú ítélete).

[27] A perbeli jogsértés fellebbezés tárgyát képező körülményeinek fentiek szerinti korrekciója mellett az állapítható meg, hogy a felperes mindkét jogsértés folytán átmeneti, enyhe következményekkel járó nem vagyoni sérelmet szenvedett el. A Győri Ítéltábla figyelembe venni kért Pf.20.012/2016/5. számú ítélete pedig a hasonló ügyekben követett bírói gyakorlatként annyiban jöhet szóba, hogy abban az ügyben olyan fogvatartottnak ítélték meg 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítést 2008. évi árszinten, aki több, mint 2 évig töltötte bilincsben a szabad levegőn tölthető idejét, emellett más, összességében súlyos nem vagyoni hátrányt szenvedett el (pl. hónapokon keresztül a pihenéshez való jogának sérelmét). Ezt is figyelembe véve az elsőfokú bíróság által meghatározott sérelemdíj felemelésének nem volt indoka.

[28] Az ítéltábla ezért e kiegészítésekkel és pontosításokkal helybenhagyta az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján. Az ítéltábla ugyanakkor a Pp. 383. §-ának (6) bekezdése alapján észlelte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg a le nem rótt kereseti illeték összegét. Az egységes bírói gyakorlat szerint ugyanis amennyiben a felperes a sérelemdíj iránti kereseti kérelem mellett a felróhatóságtól független szankció (jelen esetben: elégtétel adása) iránt is kereseti kérelmet terjeszt elő, a kért sérelemdíj összege azonban nem haladja meg a felróhatóságtól független szankcióra a meg nem határozható pertárgyérték alapulvételével irányadó illetékalapot [az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján 600 000 Ft], ez utóbbi figyelembevételével kell megfizetni az illetéket. Ez alapján pedig az illeték összege helyesen 36 000 Ft, nem pedig az 580 000 Ft összegben kért sérelemdíj alapján számított 34 800 Ft.

[29] A felperes a másodfokú eljárás során is pervesztes lett, azonban az alperesnek nem merült fel perköltsége, ezért arról nem kellett határozni.

[30] Az állam a pervesztes felperes költségmentessége miatt a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján viseli a meg nem fizetett fellebbezési illetéket,

Debrecen, 2023. szeptember 26.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró